

Naročnina se plačuje v naprej in stane mesečno din. 2.—; polletno din. 10.— in letno din. 20.—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatenanaslovlistu „Sedanjost“. Nezaprte reklamacije poštnine proste. — Jzhaja vsak četrtek z nedeljskim datumom v Novem mestu.

SEDANJOST

Oglasi: 1/2 strani din. 300.—, 1/4 in 1/3 sorazmerno; manjši: mm 50 par; trivrstični in ob-smrtnice 43 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.20. Koristonosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkratoglaševanju znaten popust.

Glej — človek!

Veliki teden se zopet bliža*); čas pre-mišljevanja o primeri trpljenja našega Zveličarja s trpljenjem enega dela človeštva, v prvi vrsti Slovanstva in Krščanstva.

Kristusa Zveličarja so trpinčili, izdali in umorili uprav ti ljudje, ki trpinčijo, izdajajo in more naš narod — judje in njihovi plačani pripetniki (n. pr. „Samostojneži“) — farizeji.

Kapitalisti s krivimi nosovi in naduti pismonki so bili do krvi vžaljeni, da si je drznil „neznatni potomec preprostega tesarja“ podirati njihove nazore, po katerih jim je dovoljeno bližnjemu izpiti mozeg in „ri. sebi pa nabrizgati z njegovim življenjskim sokom žile in vse krvne stanice tako, da popokajo.

In ker je Kristus postavil novi zakon človekoljubja, ker je ustanovil geslo za vse, ki se glasi: „Kar nočeš, da se Tebi zgodi, ne stori bližnjemu Ti!“ — zato je zavriščal ves tedanji Izrael, ker spoznal je v Kristusu novega nevarnega sovražnika svojemu absolutizmu. In privreščal je ta Izrael pred prestol državnega namestnika, hudo zatožil Krista „rovanja proti državi in obstoječemu službenemu redu ter kategorično zahteval, da to nevarnost odstrani, da ta „protidržavni element“ Kristusa — pribije na križ. Pa niso li dogodki, ki so se vršili pod pritiskom sebičnega Izraela tiste dni, tako zelo slikovito enaki dogodkom, ki divjajo po Jugoslaviji zdaj že tretje leto?

Kakor je ustanovitelj naše človečanske vere, po kateri smo vsi ljudje enakovredni člani velike družine, hotel človeka dvigniti iz sužnosti nizkih strasti, katerim so bili njegovi nasprotniki tako zelo udani, in mu položiti na glavo krono kraljevo, češ: najvišje si od vsega stvarstva — a pri tem ne delati kake razlike — tako so možje, ki so hoteli dobro naši državi, postaviti ob ustanovitvi isti temelj blagostanju za vse, ki so vredni biti naši državljani.

Zato smo šli vsi polni zlatih nad v novo bodočnost in radostno smo vzkliknili, hvala Bogu! Konec je tisočletnega robstva!

A glej! Že se je priplazil isti Izrael, z možno zlatnikov za pasom, in prodal naš narod v novo sužnost — v centralizem!

Zahotelo se je Izraelu našega bogastva videl je v naši novi domovini uprav ogromen objekt svoje plenaželjnosti. S pomočjo zlatnikov se mu je posrečilo izriniti od vlade vse one može rodoljube, ki bi ga ovirali pri njegovim plenitvenem delu, a uriniti ljudi, ki so bili in so še Izraelu na razpolago za vse, kar hoče, — za hlapčevsko in iskarijotsko plačilo.

*) Članek je došel prepozno za velikonočno številko. — Op. ur.

Posledica je, da naš narod vže ječi v pomanjkanju, da mnogoteri ne pozna več božjega daru, ki mu pravimo kruh in da nimajo tisoči ob nedostanju najpriprostejo hrano, ker si je kupiti ne morejo. Oglejmo si naš narod zdaj in spomnimo se ga izpred vojne: propadel je izvečine, izmozgan je izstradan in izmučen do kosti! In že ga postavljajo isti plenilci pred široko javnost in z zasmehovanjem kličejo po svojih listih: Ecce Jugoslavija.

Tako daleč je moralo priti z nami, ki imamo po svoji naravi vsega zadosti!

Pa si oglejmo razne izdajice naroda in države, kako dan za dnem posedajo za razkošno obloženo mizo in si privoščijo vsega najboljšega, med tem ko narod od gladu umira! — Kaj njim narod, — kaj njim bratoljubje!

Pa dovolj!!

Dovolj ognjusne komedije! Proč s trinogi! Zasi smo v kremplje židovskim pijavkam, kakor zaide marsikdo, ki se ne pazi, — a resilev je še mogoča, a izsiliti si jo moramo, dokler ni prepozno, dokler nam ne poidejo zadnje moči. Zberimo vse svoje razpoložljive sile dvignimo se, — vstajenje ni daleč! Pomnimo, da je največji sovražnik ljudstva in države Žid najsibo potem te ali one narodnosti, tega ali onega plemena, krščen ali nekrščen. Dokler živi le še en žid v Jugoslaviji, ona ne bo zdrava, ker je Židom država in zedinjenje le v izrabljanje. Zato poskušajo razbiti krščanske vrste in ustanavljajo z našim denarjem njim naklonjene nove blapčevske stranke.

Bodimo pripravljeni na vse!

Sovražnik hoče uporabiti tudi pri nas zadnje umazano sredstvo, da nas popolnoma ukroti in stori nesposobne za odpor, — „fašizem“! Že ime odurno in smešno! A pri nas hoče nastopiti s Pribičevičevimi metodami. Z denarjem love pobijalce vsega, kar jim ne pleše po njihovi piščalki in kar nosi njihov žig „protidržavnosti“.

Ker je za vse sposobnih izvrižkov tudi pri nas dovolj, bodimo torej pripravljeni tudi na to „novarnost“. Najvažnejše je širiti med ljudstvom zavest ponosa in solidarnosti v krepkih organizacijah. — Se pa nahajajo še druge metode, po katerih se da ta odurni gobavi izrastek našega časa korenito odpraviti. — Pozor, torej, pred bližnjo bodočnostjo?

37 milijonov Rusov umira.

V Ameriki kurijo stroje s kornozo, kopice žita gnijejo v skladiščih, evropska mesta se potapljajo v alkoholu in veseljačenju . . . v širnih stepah Rusije pa čaka 37.000.000 ljudi na smrt spricho lakote.

Solnena žega je izsušila rusko zemljo ter uničila žitne kali v zemlji, požgala travnike in želišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živinče in poslednjo bilko in sedaj

umira . . . Ruske matere rote v zadnjem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, naj reši vsaj otroke, same pa se udajajo strašni usodi smrti

Strada 37.000.000 ljudi, izmed katerih preti 19.000.000 neposrednja smrt, če se zadnji hip vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo „Zveze rdečih križev“, je meseca septembra leta 1921 zaprosil evropske vlade za posojilo v znesku 5.000.000 funtov šterlingov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadosteval, da bi se pregnala bela žena s povoljških poljan. Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je izdala samo Anglija 200.000.000 funtov šterlingov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je popila samo mala Slovenija v enem letu eno tretjino zahtevane vsote.

Čas hiti in vsaka ura pomnoži grobove ob Volgi. V dvanajsti uri so pričela vendar razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da zbršemo kolikor mogoče, s sebe greh brezbrčnosti in trdosrčnosti. Obračamo se zaradi tega na vse ljudi, bivajoče v Sloveniji, s prošnjo, da prispevajo za ruske ljudi, ki umirajo gladu Ljudje, pomagajte ljudem! Kristjani, usmilite se kristijanov! Kmetje in delavci, prihitite na pomoč kmetom in delavcem!

* * *

Dne 25. marca se je konstituiral končno tudi v Ljubljani odbor za pomoč gladujočim v Rusiji. V odboru so zastopane vse slovenske stranke, važnejše kulturne in humanitarne organizacije. Pokroviteljsvo so prevzeli gospodje: pokrajinski namestnik Ivan Hribar, knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, vsučiliščni rektor profesor dr. Gojmir Krek, in ljubljanski mestni župan dr. Ljudevit Perič. Vse stranke in korporacije, zastopane v odboru, bodo prirejale zbirke ter priobčevale prispevke v svojih glasilih. Zbrani denar, ki se bo nalagal skupno v poštni hranilnici, se bo dal na razpolago dr. Nansenovi akciji, ki oskrbuje že sedaj okoli 500.000 otrok in organizira tudi sicer po gladujočih krajih Rusije kuhnje in bolnišnice. Stroški za prohrano enega človeka do nove žetve znašajo tri dolarje (okoli 900 naših kron). Zbirke socialističnega delavstva se bodo pišiljale preko internacionalnega delavskega odbora za pomoč Rusiji, ki je poslal v Rusijo 24 transportov z živili in obleko za 12.000 ljudi ter opremil razen tega celo vrsto bolnic in otroških domov. Dalje se bodo pošiljali prispevki socialističnega delavstva preko internacionalne akcije amsterdamske strokovne internacionale, ki je vzdrževala do pred kratkim 40.000 otrok in ki zviša sedaj to število na 100.000.

Profesor dr. Nansen, profesor dr. Muhlen (vodja nemške ekspedicije rdečega križa), vodja ameriške pomožne akcije so protestirali proti vestem, ki so se pojavile v Evropi ter vedele povedati o izropanju pomožnih vlakov v Rusiji. Dr. Nansen je izrecno konstatiral, da so prispeli do sedaj vsi vlaki

na določena mesta, da ni bil v Rusiji noben vlak izropan in da so delovale sovjetske vlasti vedno v najlepši slogi z inozemskimi komisijami. Ruska vlada sama vodi velikanško akcijo glede pomoči gladujočim, vzdržuje okoli 2.000.000 otrok ter odpravlja kolikor dopuščajo transportne razmere, ljudi iz gladujočih gubernij v druge gubernije. Ruske cerkve so odločile prodati svoje zlato in drago kamenje v korist gladujočim. V inozemstvu so dali do sedaj največ organizirani delavci vseh socialističnih skupin, ameriška država (20.000.000 dolarjev), razni rdeči križi in sveta stolica, ki je pozvala s posebnim pismom vse vernike k prispevanju daril.

Kmetijska šola na Grmu.

Z ozirom na članek „Kmetijska šola na Grmu“ v številki 12 Vašega cenj. lista z dne 19. marca 1912 prosim Vas, da objavite sledeči na ugotovitvah uradne preiskave temelječi popravek:

Ni res, da izrablja novi ravnatelj državne kmetijske šole na Grmu g. kmetijski svetnik Skalický učence za privatna dela v svoji vili; pač pa je res, da so učenci g. ravnatelju tako kakor drugim uslužbencem z motorjem razžagali in razcepili drva in sicer na zavodu, potem jih pa s šolsko vprego prepeljali na dom. Razen tega je nek učenec, ki zahaja k ravnatelju na dom, prinesel g. ravnatelju parkrat mleko, štirje učenci so pa prinesli svetilke iz ravnateljevega zasebnega v njegovo službeno stanovanje. K zadnjemu dejstvu se pripominja, da ima gosp. ravnatelj pravico do preselitve na državne stroške. — Šolske dekletke donajajo g. ravnatelju iz mesta tuintam meso, a vedno mimogrede, kadar gredo po meso za šolsko kuhinjo; istotako so mu prinesle parkrat prilično drugih službenih opravkov tudi kruh; z Grma mu pa dostavljajo mleko, do katerega ima ravnatelj pravico, in parkrat se mu prilično prinesle tudi kislo zelje. Z Grma je dobivalo devet strank vsega skupaj osem litrov mleka na dan; od teh strank so tri samskega stanu, ostale pa imajo vsega skupaj pet otrok pod desetim letom starosti. Vnanjim strankam se je mleko moralo odpovedati, ker ga primanjkuje vsled slabe krme še za šolo. Pomanjkanje mleka se je jelo čutiti na zavodu posebno ob otvoritvi šolskega leta, ko je na novo vstopilo 51 učencev. Mleko se je ustavilo vnanjim strankam dne 15. decembra 1921 z obljubo, da je zopet dobe, kadar bo na razpolago dovolj dobre krme in konča zimska šola. Ni res, da je dobil g. ravnatelj Skalický za zelenjavo pol prašiča, ampak ugotovilo se je, da je primanjkovalo na zavodu koruze za pisanje prašičev in sočivja za šolsko kuhinjo. Da odpomore zavodu iz zadrege, je dal g. ravnatelj od pridelkov svojega v zakup vzetega zemljišča 234 kg kornze, 118 kg repe, 30 kg ohrovtu in 30 kg kolerab v zameno za 77-70 kg svežega prašičjega mesa, 5-80 kg slanine in 30 mesenih kloubas; vse dano in prejeta blago se je zaračunalo po dnevnih cenah brez vsake škode za zavod.

Ravnateljevo službeno stanovanje ne obstoji iz osmih velikih sob in več kabinetov, ampak iz treh sob, dveh kabinetov in pritliklin. Stanovanje je bilo popravilo zelo potrebno in je za izvršitev poprav in po-

sebnost za obnovitev poda v kuhinji in beljenje kuhinje prosil že prejšnji ravnatelj g. inž. Vedernjak. V enem kabinetu je bil z ene stene odpadel celo omet. Poprave je dovolila z odlokom z dne 16. sept. 1921, št. 3334 gradbena direkcija v Ljubljani. Iz predloženih računov je gradbena direkcija ugotovila, da so cene od vseh od šolskega ravnateljstva oddanih del, zlasti pa slikarskih, povsem zmerne. Stroški za popravilo v ravnateljevem službenem stanovanju ne znašajo 50.000 K. ampak 14.652 K. Tudi upeljavo električne razsvetljave v ravnateljsko stanovanje je dovolila gradbena direkcija in sicer z odlokom z dne 6. decembra 1921, št. 4927. Od 57 električnih svetilk na zavodu je v ravnateljskem stanovanju devet.

Glede na očitke, da se briga g. ravnatelj Skalický za šolsko gospodarstvo malo in da je gluhi in slepi za popravilo in nakup krvavo potrebnega orodja za obdelovanje itd. se ugotavlja, da posveča g. ravnatelj šolskemu gospodarstvu vso svojo skrb. Za vzdrževanje in nabavo gospodarskega inventarja je imel na razpolago za čas od prevzema ravnateljskega mesta do konca februarja 1922 z dovoljenimi dodatnimi krediti vred 11.269 K. G. ravnatelj ni samo vsa ta sredstva porabil, ampak jih je za K 2.132-44 celo prekoračil. Za nabavo najpotrebnejšega inventarja in za najnujnejša popravila je izdal K 13.401-44 in bi jih bil rad več, ako bi jih mogel in tudi smel.

G. strokovni učitelj Franc Malasek je vzel v zakup posestvo Srebrniče z vednostjo deželne vlade za Slovenijo, oddelka za kmetijstvo. Po pričah se je ugotovilo, da je dal več posestnikom in posestnicam iz bližnje okolice tako l. 1920 in 1921 kakor tudi letos del njiv v podzakup. Od šole je kupil dva pujska, dve kravi in enega bikca, ne pa tudi telice. Cen si ni narekoval g. Malasek sam. Nakup bikca je dovolilo po določeni ceni poverjeništvu za kmetijstvo z odlokom z dne 18. junija 1920 št. 3612. Pujska in kravi je g. Malasku prodal g. ravnatelj inž. Vedernjak po dnevni ceni. Kravi se niste dali obrežiti in ste bili naprodaj vsled priporočilo uradnega živinozdravnika, ki je ugotovil pri eni kilo, pri drugi pa tuberkulozo. Neki mesar jih splah ni hotel kupiti, drugi pa ne po zahtevani ceni, kravi ste bili tudi na semnju, a jih ni kupil nihče. Tudi pujskov ni dobil g. Malasek ceneje nego drugi kupci. Za obdelovanje zemljišča si ni g. Malasek izposojeval šolskih volov, pač pa poljedelske stroje in sicer sejalni stroj in dva kosilna stroja z dovoljenjem poverjeništvu za kmetijstvo z dne 13. aprila 1920 št. 2905, z dovoljenjem šolskega ravnatelja g. inž. Vedernjaka pa setveno brano in gnojnični sod. Zavod je g. Malasek odškodoval deloma v denarju, večinoma pa s tem, da je posojal zavodu svoje lastne stroje in svojo vprego. Poškodovane šolske stroje je dal g. Malasek popraviti na svoj račun.

Pri oddelku za kmetijstvo, se ne šikanira noben uradnik. Živinorejski inštruktor je izstopil iz državne službe prostovoljno, mlekarški inštruktor je pa dobil na lastno prošnjo enoleten dopust. O razmerah na žrebčarni se vrti pri oddelku za kmetijstvo preiskava, ki se ni zaključena; zadeva se pa obravnava tudi pri sodišču, ker toži

krivce državno pravdnštvo po § 104 srbskega kazenskega zakona. Ta uradna preiskava in to sodno postopanje bo dognalo, ali so očitki zoper upravo žrebčarne upravičeni ali ne. Med predstojnikom veterinarskega odseka in enim živinozdravnikom teče — kakor je o ddelku za kmetijstvo uradno znano — pri sodišču tožba radi razžaljenja časti; o nadaljnjih očitkih živinozdravnikov proti njihovemu šefu ni tu uradno nič znanega. Glede očitkov proti višjemu kletarskemu nadzorniku Fr. Gombaču se ugotavlja, da je imel g. Gombač z enim svojih ožjih tovarišev o priliki ljubljanskega velesajma nastop zaradi prireditve vinske razstave. Ta nastop je bil poravnani v okviru mariborskega vinarskega in sadjarskega odseka Slovenske kmetijske družbe in ne interesira nití oddelka za kmetijstvo, še manj pa širjo javnost.

Pokrajinski namestnik:

Ivan Hribar.

O p. u r e d. Kakor razvidno se bistveno ničesar ne popravlja in je „popravek“ le poskus ublažiti vtis članka, ki ga je po „Napreju“ prinesel tudi „Domoljub“. Značilno pa je, da se o gosp. Vedernjaku previdno molči. Gradivo, ki nam je bilo stavljeno svoj čas na razpolago, a ga nismo objavili, je dobilo svoje potrdilo v uradnih ugotovitvah. — Čez sedem let vse prav pride.

Dopisi.

Prečna. Dne 10. t. m. se je na novo-meškem kolodvoru kar trlo ljudi. Nudil se je lep prizor. Okrašeni zvonovi, zastave konjeniki, pevci itd. Tujei so se ustavljali in spraševali kaj to pomeni. Dobili so odgovor: Prečanje so prišli po 4 nove bronaste zvonove. Nova župna cerkev sv. Ant. pad. je dobila dva nova bronasta zvonova dis in f s težo 1050 kg in 730 kg, enega podružnica Marije Vnebovzete v Straž in enega cerkev sv. Križa na Gor. Kamnicah. Za sprejem zvonov so dekleta pletle vence 14 dni za vozove in slavoloke. Okrašena so bila tudi kolesa pri vozovih in konjski repi. Z največjo parado so prišli Kamenčanje. Dva para konj je peljalo zvon, pred temi je pa jahalo 10 konjenikov z zastavo.

Stražani so pa postavili lep, visok mlaj slavolok, okrasili cerkev in zvonik. Veselo so pokali topiči zvonu v pozdrav. Prečenski zvonovi se slišijo po celi župniji in še v sosednje fare. Vsa čast in hvala ljubljanski zvonarni za izvrstno delo. Naj pejejo zvonovi Bogu v čast in nam v veselje. Naj kličejo žive, objokkujejo mrtve in odvrčajo bliske. — Bog živi!

Mirnapeč. Na cvetno nedeljo zjutraj me je vodil moj službeni pot preko Hmeljnika. V grajski kapelici sem bil pri sv. maši in prisostvoval blagoslovu lesa. Pred sv. opravilom je prišel v cerkvico neki gospod, pripravil oltar, prižgal sveče in potem pri vseh sv. obredih in molitvah pomagal g. duhovniku kot sprežnik, mežnar, organist in dijakon. Name je to napraailo globok vtis in to tembolj, ker sem pozneje zvedel, da je to bil hmeljniški gospod baron Vamboldt. Vsa čast takemu gospodu! Vzgledujte se in posnemajte gospoda barona tudi Vi kmetijski fantje, ki do cerkve v nedeljo še pridete, čez prag pa že malokatori prestopi in-moi!

Opomba uredništva. Pridružujemo se našemu dopisniku v pohvalnem priznanju globokega verskega čuta hmeljniškega gospoda barona, ki je bela vrana med tu živčimi Čehi in lep vzgled mnogim mladenžem. Zato ga pa tudi vse ljudstvo, ki ga pozna, spo tuje in so mu zlasti okolne vasi Hmeljnika globoko hvaležne, ker jim ni treba hoditi dolgo pot v Mirno peč k cerkvenim sv. opravilom. Sam vzdržuje duhovnika in je tudi lanjsko jesen na svoje stroške priredil sv. misijon. Bog naj mu stotero povrne njegovo dobroto! — Pri tej priliki omenjamo, da so v Belgrau nekateri „izobraženci“ hudo zamerili g. dr. Korošču, ker je kot ministrski podpredsednik vsak dan maševal, češ, da je to „poniževalno“ za „visok položaj v državni upravi.“ Sedaj pa vzporedite, kdo je večji gospod: ali tisti, ki so obližnili izobrazbo, da lažje v napuhu „zamerijo“ duhovniku, če opravlja tudi kot minister svojo dolžnost; ali pa gospod baron, ki se zaveda, da so ali bi vsaj morali biti tudi najvišji posvetni oblastneži služabniki božje Vsemogočnosti. Bogu posvečeno pošteno delo človeka povzraša in dviga ugled njegovega položaja v človeški družbi; nepošteno delo pa niti ministru ne dela nobene časti.

Semič. Ko sem na cvetno nedeljo zjutraj po rani maši, šel po trgu, sem opazil več skupin v gruclah. Čudno se mi je zdelo, ker sem videl skupaj pristaše SLS in SKS. Bili so jako glasni. Kaj neki pomeni to, sem si mislil. Šel sem bližje in slišal, da zelo razburjeno govore o davkih, posebno pa o osebni dohodnini. Županovega atata pribočnik, Lahov ata, so dejali, da se mora vložiti pritožba proti tem krivično odmerjenim davkom. Nekdo drugi je to sicer odobral, vendar pa je rekel, da je malo upanja v uspeh, ker ministri rabijo milijone, ne vedo pa, kje bi jih dobili. Edino upanje je, da se takoj razpišejo volitve, da pridejo na vlado možje SLS, ki so čistih rok in imajo čisto vest in srce za ljubeštvo, ker so možje pošteni, ne pa kupljen iz judeževim denarjem. Volitve in avtonomija, ker drugače ni nobenega upanja, da se bo kdaj obrnilo na bolje! Govorili so, da tako dalje ne sme in ne more iti kot doslej. Z veseljem sem poslušal vse to. Karkoli so povedali, mora jim pritrčiti vsak pameten človek.

Lansko leto smo imoli hudo sušo, ki je posebno pri nas napravila mnogo škode, ker je svet kamenit. Ljudje morajo živež kupovati za se in za živino. Marsikateri se je zadolžil za več tisočakov in sedaj naj plačuje k obrestim še dohodnino! Treba bo zopet napraviti dolg. Davki naj se zmanjšajo, posebno naj se odpise dohodninski davek, ker je ljudstvo jako nazburjeno. Vsaka sila do vremena! Zato na dan z volitvami! Kdor ima čisto vest, se jih ne boji. Eden izmed prizadetih.

Gospodarstvo.

Kako glešta sosed Razumnež svojo živino in kako odvrtače od nje bolezn.

(Piše: Fr. D.)

(Dalje.)

Potem pa nadaljuje o pomankanju živinske krme tako:

Pripeti se, da primanjkuje živinorejen potrebne klaje za živino. Temu morejo biti povod: ogenj, voda, toča, suša itd. Kaj mu je storiti? Premožnejši gospodar prikupi ne-

kaj piče, osobito močnih krmil (mekin, oljnatih tropin itd.); razen tega naj s krmo štedljivo postopa ter naj poklada tudi stvari, ki se ob dobri letini ne dajejo. V jeseni po slepi ceni mnogo živine prodati, da se more ostatek prehraniti, to ni gospodarstvo, tako ne sme postopati izurjen kmet. Kdor bi tako postopal, tistemu bi mogoče primanjkovalo spomladi debelne živine (ali bi jo moral za visoko ceno kupiti) in gnoja za njive. Vsakemu pa je do dobra znano, da kmet ni v stanu napredovati brez živine in gnoja.

Ob pomankanju krme si morete pomagati — razen z nakupovanjem klaje in prodajanjem živine — tudi s tem-le!

1.) Skušajte prekrmiti svojo živino do pozne jeseni na paši, da prihranite seno deteljo in ostalo klajo za zimo in zgodnjo spomlad. Seveda ne smete pasti zmrzli travi temveč samo o opoldanskih arah, ko mraz izgine in se trava vsaj deloma posuši.

2.) Pri pokladanju v hlevu pazite, da se piča po nepotrebnem ne raztresa. Delež naj se vedno za vsako živinče posebej odmeri, da ne dobi ena žival več a druga manj.

3.) Vsak umen živinorejec preceni že jeseni svojo zalogo krme (sena) in preračuni, koliko glav živine bo lahko prekrmil do spomladi. Na glavo jalovih krav, delavnih volov, ki stoje brez dela v hlevu itd., se računna dnevno približno 10 kg sena, ali 3—5 kg sena in toliko druge, manj vredne klaje, ki zaleže za 7—5 kg sena. To je vzdržalna klaja, ki živinče samo vzdrži, prehrani, toda ne donša posebnih vžitkov. Zdaj vam moram razložiti, koliko zaleže ostala krma v primeri z dobrim senom. 1 kg dobrega sena izda (zaleže) toliko, kakor 4 kg slame oziroma žita; ali 3 kg slame jarega žita, ajdovice oziroma koruznih strokov; ali 2 kg ovsene oziroma ječmenove slame ali plev; kolikor 1 kg ne prestane slame sočivja ali luskim (strokov) različneg dočivja semenske detelje odnosno posušenega listje (od številni veje) pušljev. En kilogram sena izda toliko, kakor 3—4 kg kolerabe, 5 kg repe; kakor 4/10 kg otrobov ali droba zadnjega žita, ali četrt kilograma droba različnega sočivja. Jalovi kravi naj da torej n. pr. dnevno 4 kg sena, 12 kg (= 2 kg sena) ozimne slame, 3 kg (= 1 kg sena) koruznih strokov, 1½ kg (= 1 kg sena) semenske detelje in 1½ kg (= 1 kg sena) listja drevesnih pušljev. Torej 4 kg, 3 kg, 1 kg, 1 kg = 10 kg senn (oziroma radomestka zanj) je vzdrževalna porcija za jalovo kravo. Vol, ki stoji brez dela v hlevu, naj dobi kot vzdrževalno porcijo dnevno približno 4 kg sena (= 3 kg sena) pšenične slame, 6 kg (= 3 kg sena) ječmenove slame. Torej 4 kg, 3 kg, 3 kg = 10 kg sena ali malo več. Za eno živinče potrebujemo torej čez zimo najmanj 180 (dnij) × 10 = 1800 kg sena, ali nekaj sena in kot namestek, kake druge, prej naznačene piče.

Za molzno kravo, delavnega vola itd. pa moramo računati na dan 15 kg sena, ali pa vsaj polovico in toliko druge krme, ki zaleže za polovico sena.

4. Posušeno drevesno listje je dober za kamo; ono je enake redilne vrednosti kakor srednja vrsta sena. Za vejnike obsekujemo ta-le drevesa: jesen, hrast, brest, bukvo, topol, lipo, gaber, lesko itd. Drevesa klestimo (obsekujemo) za pušlje meseca julija in

avgusta. Posekane veje povežemo precej v pušlje, katere postavimo ob debelu košatih dreves z debelimi konci vej navzdol. Včasih jih preložimo vnanje noter in notranje vun; to je zato, da se enakomerno posuše. Še preden je listje preveč suho — da se spotoma ne ospe — jih spravimo v senico, na skedenj ali v kopice kam pod streho. Listje navadno ne plesni, ker veje niso tako gosto povezane, da bi jih ne mogla sapa preprihati. Vejnike, ki naj tvore le en del krme, pokladamo v prvi vrsti ovcam in kozam; govedi in konjem dajemo nekaj te klaje, če nam primanjkuje druge piče. Preveč pušljev bi živino zapiralo. Naprej vržemo živini cele vejnike, katere razvežemo šele, ko so od zunaj že objedeni. Prehod k delnemu krmljenju vejnikov zvršimo polagoma.

5. Za plotom Slakovega vrta sem videl gniti debelačne storže. Nekateri drugi nevedneži so jih pa požgali. Ali ni to greh: precej redilno hrano zavreči, a živali pustiti v štali stradati. Vsi, katerih se to tiče zapomnite si: tuščini storži so za govedo in konje tečnejša piča kakor pšenična slama. Zdrobite jih kolikor mogoče na drobno in jih pokladajte kakor rezanico. Za uletev strokov se dobijo po trgevinah z železnino posebni stroji. Kuhani storži prijajo svinjam.

Društvene vesti.

Finžgarjevo „Razvalina življenja“ vprizori „Katal. prosvetno društvo v Novem mestu“ na belo nedeljo, dne 23. t. m., ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Predprodaja vstopnic v knjigarni J. Krajec nasl. — K obilni udeležbi vabi odbor.

V nedeljo popoldne v Šmihel! Na belo nedeljo ob 3. uri pop. se ponovi v šmihelski dvorani poučna igra „Mrak“. (Ilija Vujić bo moral popraviti svoj zadnji nastop. Vloga Rade pa je vseskoz v pravih rokah. Obširneje spregovorimo prihodnjic. — Op. ur.)

Kolo Jugoslovanskih Sester. Podružnica v Novem mestu ima svoj prvi redni občni zbor dne 28. aprila ob 8 uri zvečer v pritličju Narodnega doma. Članice se vabijo, da se po možnosti vse udeležijo. Ako pa skupščina ne bi bila sklepčna, se vrši pol ure kasneje občni zbor ob vsaki udeležbi.

Tedenske novice.

Prosimo vse cenjene naše naročnike, naj z ozirom na gmotno stanje lista, ki je vsled pritiska naraščajoče draginje in splošne podražitve tiskarskih del bil prisiljen povišati naročnino, čimprej pošljejo doplačilo, odnosno naročnino po položnici. Kdor je ni dobil, naj blagovoli zahtevati. — Upravništvo.

Poroka. Gosp. Alfonz Oblak, trgovec v Novem mestu in gospodična Kristina Springer, trgovka tukaj, sta se poročila v Žalni na Velikonočno nedeljo. Priči sta bila gosp. župnik Šolar, stric in svak gosp. profesor in ravnatelj dr. Tiller. Poročil ju je mil. g. prošt dr. Seb. Elbert. Novoporočencema naše iskrene čestitke! Obilo sreče in božjega blagoslova!

Umrli ste v Novem mestu ga. Olga Fajt, vdova-begunka; usmiljenka Marija Eršte. N. v m. p.!

Somišljenice SLS so izstopile iz „Kola jugoslov. sester! Čas je že bil.

16 milijonov kron je ministrski svet odobril za kraljevo poroko.

Šušteršičeva brošura. Živel sem skozi dvajset let skoraj nepretrgoma v tujini. Globoko jugoslovansko in protiaustrijsko prepričanje mi je naprtilo smrtno obsodbo graškega nadsodišča kot veleizdajalec in prostovoljec v srbski vojski. To so razlogi, da se nikdar nisem mogel navduševati za osebno politiko dr. Šušteršiča. Isti razlogi mi danes potiskujejo pero v roke, da mi ni nobena žrtev predragocena v obrambo vere, ljudstva in naše skupne države, v kateri

mora prej ali slej zmagati politika ljudstva v odločnem boju za avtonomistično urejeno pravično Jugoslavijo Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov. SLS, s svojimi voditelji pok. dr. Krekom, dr. Korošcem in drugimi, je v danih razmerah s poštenim delom dosegla znamenite uspehe v označeni smeri. V kolikor se njen jugoslovanski program še ni uresničil, je kriva — poleg močnih nasprotnikov — predvsem zapuščina, ki jo je stranki ostavil dr. Šušteršič ob svoji politični smrti. V dokaz temu je tudi vsebina brošure „Koroščevi dokumenti“, ki so jo liberalci vsiljevali po Belgradu, da so nekateri o razmerah pri nas neobveščeni fanatični Srbi pljuvali v prvem letu našega zedinjenja pred poslance Jugoslovanskega kluba. Zato je dr. Šušteršič s svojo brošuro napravil (sicer malo pozno, ker si je naša ideja že izvajala rešpekt tudi v Belgradu) največjo uslugo SLS s tem, da je kot bivši „klerikalni vojvoda“ „razkril“ boj proti njegovi pogubni osebni politiki v stranki. S tem je strnil vrste slovenskega ljudstva v SLS in izbil našim nasprotnikom iz rok orožje „proti-državnega šušteršičjanstva“. Obenem pa je tudi dokazal, kako prav so imeli „mladini“, da so se ga znebili. Danes je naša stranka popolnoma složna, kjer najboljšje zdravilo proti neslogi je pač — čitanje Šušteršičeve brošure. V njej je jasno povedano, kdo jo je naročil in kdo je pričakoval uspeha in koristi od nje. Udarec v vodo! Nič več in nič manj. Dr. Šušteršič se je sam sodil in obsodil! Bodi mu! Naj počiva v miru!

To je moje mnenje, za katero sem bil od več strani naprošen. „Sedanjost“ pa prehaja na dnevni red. Fran Radešček.

Možnar je nabijal na velikonočno nedeljo 18letni Janez Tekstar iz Jelš v šempeterski župniji, pri tem pa se je užgal smodnik in fantu odtrgal na levi roki en prst popolnoma, enega pa le deloma. Tudi po obrazu ga je nekoliko ožgalo. Prepeljan je bil v bolnišnico č. usmilj. bratov v Kandiji.

Na Trški gori je na velikonočni pondeljek točil vino med sv. opravilom znani samostojnež Salehar kar pred cerkvijo na cerkvenem svetu in to brez dovoljenja g. župnika ali ključarja. Ljudje so se zgražali nad tako predrznostjo in se čudili, kako je politična oblast mogla izdati točilno dovoljenje na takem prostoru brez sporazuma z lastnikom. Točilo in pilo se je v splošno pohujšanje in zgražanje ljudstva med sv. mašo in pridigo in s pijanim razgrajanjem motilo sv. opravila. — Prišlo je tudi do pretepa. Vročekrvnega Jožefa Koščaka, 22 letnega sina posestnice iz Češence pri Šempetru, so močno obklali. Zadobil je vbodljaje na levi roki in v prsa. Rane niso nevarne. Tudi bajnofški kovač Polde je dobil ob tej priliki lahke vbodne rane in je ostal v domači oskrbi, dočim so prvega prepepljali v bolnišnico č. usm. bratov v Kandiji. — To so sadovi samostojneške kulture, ki jo širi Salehar iz Savnega. Cela fara obžaluje, da se je ta človek priženil v njihovo župnijo.

Muslimanska ministra sta odstopila. Avtonomistična politika skupine dr. Spahe je sijajno zmaga tudi v muslimanski stranki. Centralni odbor stranke v Sarajevu je ugotovil, da se skupina dr. Spahe ne nagiblje „niti k Radiču, niti preko Save“, pač pa se vrača k programu z dne 26. oktobra 1920, ki pravi: „Mi smo za enotnost države, toda obenem tudi za široke avtonomije... Nasprotni smo plemenski avtonomiji

(federalizmu) in zahtevamo avtonomijo pokrajin v dosedanjih zemljepisnih mejah.“ — Z ozirom na vse to muslimauskim ministrom ni drugo ostalo kot brzovjavno odstopiti. S tem je Pašičeva vlada pritisnjena ob zid: večina parlamenta je v opoziciji v zbornici in izven zbornice proti sedanjemu režimu. Ako ne bodo Pašiča rešili zemljoradniki, mora po vseh pravilih slediti razpust parlamenta in nove volitve. Toda vmes je še volilni zakon, ki bo Pašič-Pribičević-Pueljevi vladi podaljšal životarjenje. Marsikaj smo dočkali, pa bomo tudi — boljših časov.

Volitve se bližajo. Minister dr. Voja Marinković je dobil od vlade naročilo, naj izdela besedilo volivnega zakona. To besedilo bi bilo izdelano na podlagi starih predlogov, naj se volitve izvedejo po srezih. Ko bo izdelal zakonski predlog in ga predložil narodni skupščini, bo padla končna odločitev o volivnem sistemu.

Prizor iz francoske sodne dvorane. Osemnajstletni morivec je čakal na svoje zaslužno plačilo. Njegov zagovornik dr. Appert je v svojem govoru med drugim dejal: Pred seboj vidim podobno Križanega in jo pozdravljam. Obesili ste jo v sodno dvorano, kjer hudodelnikom odmerjate kazen. Toda zakaj ni videti podobe Križanega tam, kamor pošiljate svoje otroke v šolo? Zakaj se hudodelniku šele tu pokaže križ? Ko bi mu ga bili pokazali na šolski klopi, bi mu ga morda ne bilo nikdar treba gledati na zatožni klopi. Vi ste, gospodje, pravi sodnemu oboju, ki vas tožim, vi, ki sejete med ljudstvo nevero in npravno propalost. Potem se pa še čudite, če vam mladina s hudodelstvi in npravno propalostjo odgovarja. Obsodite mojega klijenta, toda jaz bom proti vam vložil tožbo, to je moja dolžnost.

Zaradi nagomilanega gradiva za to številko smo morali odložiti nadaljevanje „Solunskega procesa“ za prihodnjico.

Razni kralji. V Severni Ameriki je navada, da se razni ljudje imenujejo: „kralj“ železnice, „kralj“ jekla, „kralj“ bombaža itd. — Če bi se tudi v naši državi udomačil ta naslov, bi bil n. pr. Velizar Jankovič „kralj“ olja, a Pucelj „kralj“ volov... (Iz belgrajske „Republike“ z dne 16. t. m.)

Sjajno uspeli shodi SLS so se vršili na velikonočni pondeljek po raznih krajih Štajerske. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo naše poslance in v veličastnih manifestacijah izjavilo popolno zaupnico SLS, Jugoslovanskemu klubu in načelniku dr. Korošcu. Samostojneško politiko so zborovalci povsod odločno obsodili in govorniki SKS niso mogli niti ust odpreti.

Protič še vedno priganja ministra Pribičevića k — sodišču. Torej še ni pozabljeno? Revez — Pribičević!

Borno plačane cestarje mečejo iz službe ker ni denarja in ker so naše ceste še vedno boljše kot v — Srbiji.

„Selo“ očita Novačanovim zemljoradnikom, da so iz taktičnih ozirov poteptali skupni program. — Naj bode prepričano „Selo“, da je Novačan razobesil pred volitvami svojo zastavo, po volitvah pa bo (če bo izvoljen) lepo presedlal med centraliste, torej tudi k zemljoradnikom.

Širite „Sedanjost“!

Kdor ima veselje do vinograda!

Pozor! Na Trški gori, v bližini Polakovib vinogradov, je naprodaj 5000 m² prostora za napravv vinograda. Cena je Din. 3·20 za m². Pojasnila daje M. Hočevar, Kandija št. 38.

Vsako množino drv

v mesto ali na kolodvor postavljeno se kupi. Ponudbe v zaprti kuverti z navedbo najnižje cene in kakovosti naj se pošljejo na „Sedanjost“ pod naslovom „Lesni trgovce, Novo mesto.

Učenca za mesarsko obrt

sprejme A. Mežnaršič, Kandija 16.

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica
J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Gospodarska Zveza

r. z. z. o. z. v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

na novo dospel: umetna gnojila — superfosfat in apneni dušik, galica, žveplo, najboljša ameriška rafija.

Semena: nemška in domača detelja, pesa in vse vrste trave.

Posebni manufaktorni oddelek.